Kvinnelige skogeiere i Norge: Deltakelse, aktivitet og behov

Resultat fra spørreundersøkelse 2018

KVINNER I SKOGBRUKET

KUN

Undersøkelsen er gjennomført av Tanya Skjønhaug hos KUN i samarbeid med Kvinner i Skogbruket.

Kompetansesenteret **KUN** er en ideell stiftelse med fokus på likestilling, inkludering og mangfold. KUN arbeider for et samfunn hvor alle mennesker har like muligheter og rettigheter på alle samfunnsområder, som politikk, familieliv, arbeidsliv og fritid. KUN arbeider med både forskning, kartlegging og praktisk endringsarbeid.

Kvinner i Skogbruket er en frittstående, uavhengig organisasjon som har til formål å motivere og stimulere kvinner i alle aldre til deltakelse og engasjement på alle plan innenfor skogbruket, og vektlegge samhold og samarbeid. Organisasjonen ble stiftet i 1986 og er åpen for alle med interesse for skogbruk, men retter seg spesielt mot kvinner. Organisasjonen er landsomfattende, og baserer sin virksomhet på ideelt arbeid.

En stor takk til:
Landbruksdirektoratet for bevilgning av sentrale rentemidler til spørreundersøkelsen.
Referansegruppa: Stine Benedicte Solbakken og Åse Vinje fra AT Skog SA og Rune Nordrum fra landbruksdirektoratet i forbindelse med utarbeidelsen av undersøkelsen.

Forsidebilder:
Gina Weydahl
Private bilder fra Liv Marit Strupstad
Linda Camilla Strømsod
Kvinner i Skogbruket

Innhold

1. Sammendrag 4

2. Metode 5

3. Resultater 6

3.1 Bakgrunnsvariabler 6

3.2 Skogeiendom og skogsaktivitet 9

3.3 Skogsrelatert kunnskap og deltakelse på fagtilbud 12

3.4 Nettverk og tilhørighet til skogeierorganisasjon 22

3.5 Egne kvinnekurs eller kurs for alle? 26

4. Hovedfunnene og forslag til videre arbeid 29

Appendiks 31

1. Sammendrag

Formålet med prosjektet var å identifisere kunnskapsnivå blant kvinnelige skogeiere om skogbruk, samt kartlegge behovet for fremtidig kursvirksomhet rettet mot kvinnelige skogeiere i skogbruk-relaterte tema i forskjellige landsdeler.

Undersøkelsen avdekker et betydelig potensial for utforming og gjennomføring av skogbrukskurs blant kvinnelige skogeiere i Norge. De yngre respondentgruppene indikerer et ønske for rene kvinnekurs og ser viktigheten i kjønnsfordeling i fagtilbud. I tillegg viser datamaterialet et gjennomgående behov blant respondentene for etablering av nye arenaer for nettverksbygging og utvikling av møteplasser for utveksling av erfaringer og rådgivning, og kursdeltakelse påpekes til å være en god arena for det.

Prosjektet er gjennomført av KUN på oppdrag fra Kvinner i Skogbruket. Oppdraget gikk ut på å utvikle og gjennomføre en landsomfattende nettbasert spørreundersøkelse rettet mot kvinnelige skogeiere i Norge. Prosjektet startet i mai 2018 og ble avsluttet i august 2018.

2. Metode

Undersøkelsen er rettet mot kvinnelige skogeiere med mål om å kartlegge behovet for fremtidig kursvirksomhet i de forskjellige landsdelene. Dataverktøyet «SurveyMonkey» ble brukt for å utarbeide et nettbasert spørreskjema, for å samle inn og analysere data. Undersøkelsen bestod av 24 spørsmål (se Appendiks) og besvarelsestid var estimert til 8 minutt. Prosessen med å utvikle spørreskjema involverte både medarbeidere fra KUN og Kvinner i Skogbruket.

Spørreundersøkelsen ble distribuert gjennom e-post, brev og sosiale media (se appendiks). Den ble sendt via email til 2 534 epostadresser (herunder medlemmer av Kvinner i Skogbruket og e-postlister fra landbruksdirektoratet) og via brev til 600 adressater. I tillegg ble skogeierorganisasjoner og fylkesmenn spurt om å sende undersøkelsen videre til sine medlemmer. Det er vanskelig å beregne responsraten da flere brev og e-post kom i retur på grunn av feil adresse, og fordi vi ikke har fullstendig oversikt over hvor mange som videresendte invitasjonen. For å motivere flest mulig kvinnelige skogeiere til å svare på spørreskjemaet og dermed øke svarprosenten, kunne respondentene være med i trekningen av en premie. De som ønsket å være med i trekningen måtte oppgi navn og telefonnummer. Denne informasjonen ble skilt ut fra de øvrige svarene på undersøkelsen.

Til sammen 462 kvinnelige skogeiere besvarte undersøkelsen. Prosjektets omfang gjorde at dataanalysen ble avgrenset til å forklare resultater gjennom korte tekster til tabellene, samt å utforme hovedfunnene og forslag til videre arbeid.

3. Resultater

Grunnlaget for denne rapporten er behandlingen og analysearbeidet av datamaterialet fra en nettbasert undersøkelse besvart av 462 kvinnelige skogeiere i Norge i alle aldre. Alle figurer og tabeller som er presentert i dette kapittelet er tematisk organisert og gir opplysninger om deltakerne i undersøkelsen og eiendommene de eier, tidligere kursdeltakelse og eksisterende kompetansebehov i skogfaglig tema, samt opplysninger som illustrerer deltakernes tilhørighet til skogeierorganisasjoner og ønsket om etablering av nye arenaer for nettverksbygging.

3.1 Bakgrunnsvariabler

Rapportens første del viser fordelingen av respondentene med hensyn til alder, bosted, og utdanningsnivå.

Figur 1 viser aldersfordelingen blant kvinnelige skogeiere som deltok i undersøkelsen. Svarene fordeler seg slik at deltakerne i alle aldre er representert i datamaterialet. De to største aldersgruppene er «41-50 år» og «51-60 år» med 31 % og 27,8 % av alle respondentene. Bare tre kvinner, som tilsvarer 0,7 % av alle deltakerne, tilhører aldersgruppen «15-20 år».

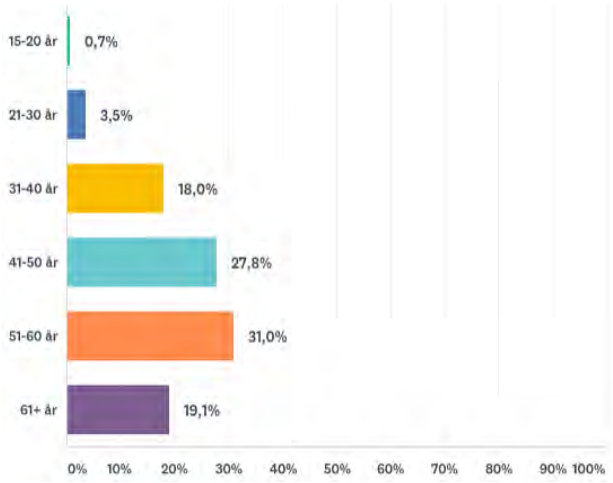

Figur 1. Aldersfordelingen blant deltakerne

SVARVALG	SVAR	
15-20 år	0,7%	3
21-30 år	3,5%	16
31-40 år	18,0%	83
41-50 år	27,8%	128
51-60 år	31,0%	143
61+ år	19,1%	88
TOTALT		461

Tabell 1. Aldersfordelingen av deltakerne

Figur 2 viser respondentenes geografiske bosted fordelt på fylker. De fem fylkene med høyest andel deltakere er Hedmark med 13.44 %, Oppland med 11,67 %, Trøndelag med 10.79 %, og Akershus og Buskerud med 10,57 % av alle deltakerne. Fylkene med lavest andel deltakere er Finnmark med 0 %, Sogn og Fjordane og Troms med 0,88 %.

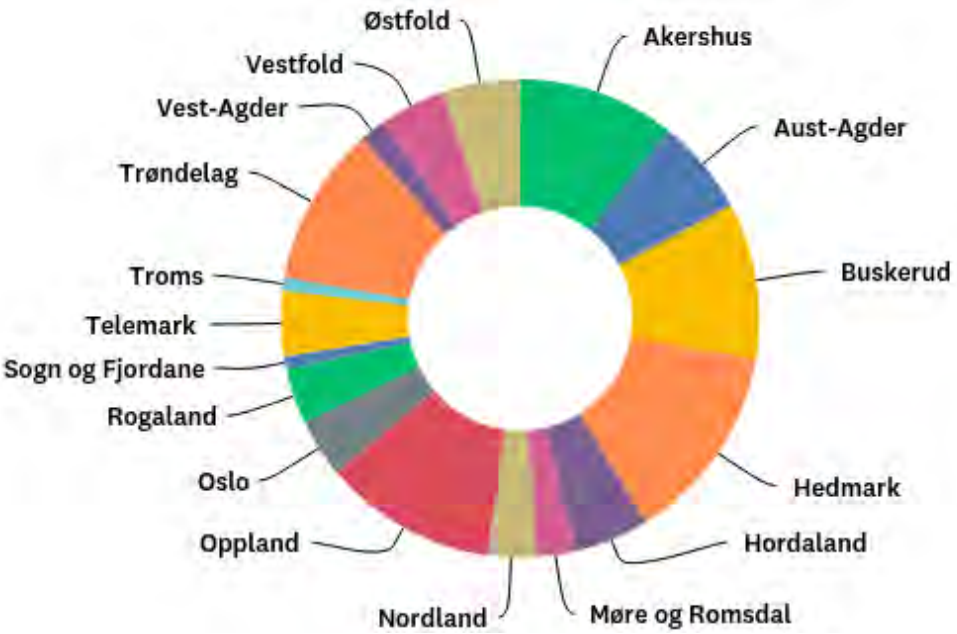

Figur 2. Deltakernes bosted

SVARVALG	SVAR
Akershus	10,57%
Aust-Agder	6,61%
Buskerud	10,57%
Finnmark	0,00%
Hedmark	13,44%
Hordaland	5,07%
Møre og Romsdal	2,64%
Nordland	3,30%
Oppland	11,67%
Oslo	3,96%
Rogaland	3,74%
Sogn og Fjordane	0,88%
Telemark	4,41%
Troms	0,88%
Trøndelag	10,79%
Vest-Agder	1,76%
Vestfold	4,41%
Østfold	5,29%

Tabell 2: Deltakernes bosted

Deltakerne ble videre spurt om oppnådd utdanningsnivå (se Figur 3). Spørsmålet hadde fem svaralternativer: «grunnskole», «videregående skole», «fagbrev», «høyskole/universitet (mindre enn 4 år)» og «høyskole/universitet (4 år eller mer)».

Figur 3: Høyeste fullførte utdanning blant deltakere

Nesten 50 % av alle deltakere indikerte at de har høyskole eller universitetsutdannelse (4 år eller mer), som tilsvarer en fullført bachelorgrad med flere kurs eller enkeltemner, mastergrad, eller fullført doktorgrad. Nesten 30 % av alle deltakere svarte at de har høyskole eller universitetsutdannelse (mindre enn 4 år) som tilsvarer en fullført bachelorgrad. Til sammen, har omtrent 80 % av respondentene høyere utdannelse på universitets- og høyskolenivå. Det er dermed mulig å anta at de fleste kvinnelige skogeiere som deltok i undersøkelsen, med unntak av de som har gått av med pensjon, er i fulltidsjobb i tillegg til sine skogsrelaterte oppgaver.

3.2 Skogeiendom og skogsaktivitet

Denne delen av rapporten viser datamaterialet som handler om eiendomsforhold og skogsaktivitet utført av deltakerne de siste tre årene. Spørreskjemaet inkluderte følgende spørsmål: «Hvor lenge har du vært skogeier?», «Hvor stor er eiendommen din?», «Har du gjort noe med skogen din de siste tre årene?», og i så fall «Hva ble gjort med skogen din de siste tre årene?»

Figur 4 viser svarfordelingen på hvor lenge respondentene har eid skog, som hadde følgende fire svaralternativer: «0-5 år», «6-10år», «11-20 år» og «mer enn 20 år».

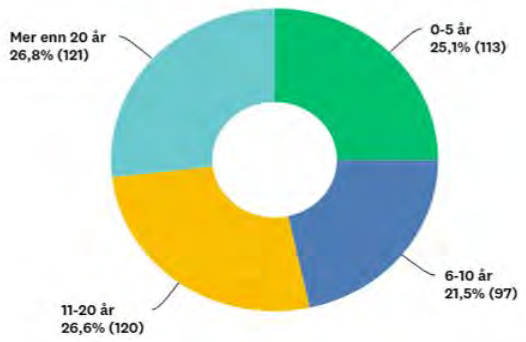

Figur 4: Skogeiertid

Svarene på spørsmålet fordelte seg veldig likt, i gjennomsnitt 25 % på alle svaralternativene. Med en så synlig variasjon i skogeiertid, er det mulig å fastslå at respondentens erfaring som skogeiere også er ulik.

Respondentene ble spurt om hvor stor eiendom de eier, og fordeling av eiendommens størrelse blant respondentene fremgår av Figur 5. Svarene viser at kvinnelige skogeiere ikke eier de største eiendommene. Kun 2,1 % av eier skogeiendom på 10 000-19 999 dekar, og 1,6 % eier skogeiendom på over 20 000 dekar.

Figur 5. Eiendommens størrelse

Figur 6 viser sammenhengen mellom størrelse på skogeiendom og skogsaktivitet utført av de kvinnelige skogeierne. Ved å krysstabulere spørsmålene «Har du gjort noe med skogen din i de siste tre årene» og «hvor stor er eiendommen din», ser vi at skogsaktivitet blant respondentene øker med størrelsen av skogeiendommen de eier.

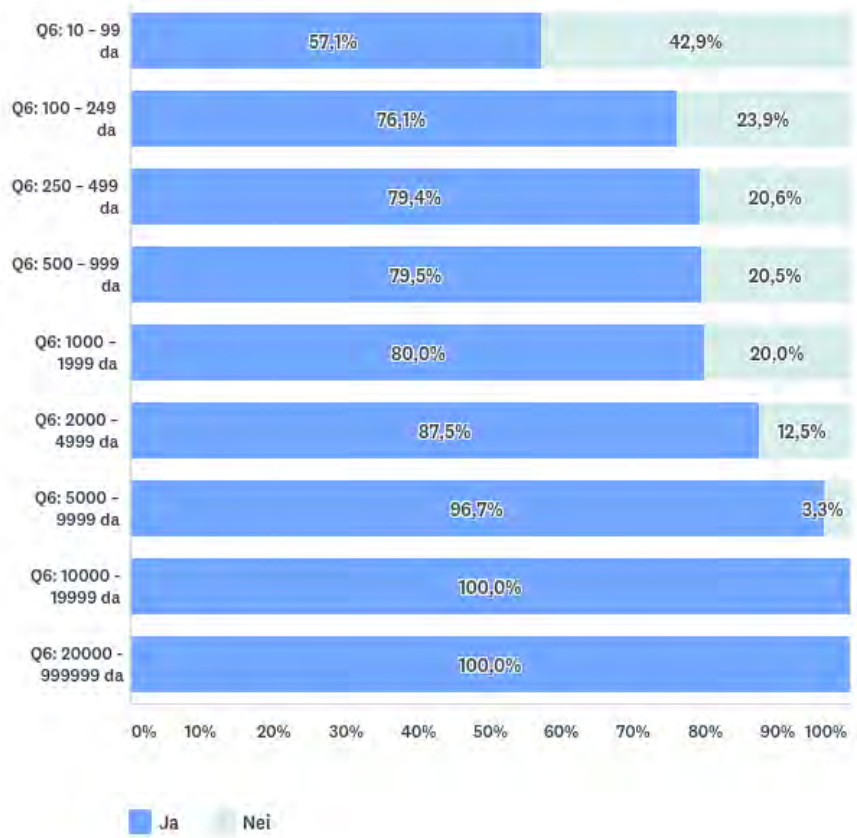

Figur 6: Sammenheng mellom «Har du gjort noe med skogen din i de siste tre årene» og «hvor stor er eiendommen din»

Av materialet framgår det at 100 % av deltakerne som eier de største eiendommene mellom 10 000 og 999 999 dekar driver med skogsarbeid. Til sammenligning utførte kun 57 % av kvinnelige skogeiere med eiendommene på 10-99 dekar skogsarbeid de siste tre årene.

Respondentene som svarte positivt på spørsmålet «Har du gjort noe med skogen din?» ble også spurt om å spesifisere hva de hadde gjort med skogen i de siste tre årene. Spørsmålet bestod av fire svarvalg: «hogst», «ungskogpleie», «planting» og «annet». Dette var lagt opp som et flervalgspørsmål. Respondentene kunne dermed velge flere svaralternativer og hadde i tillegg mulighet til å skrive en egendefinert kommentar.

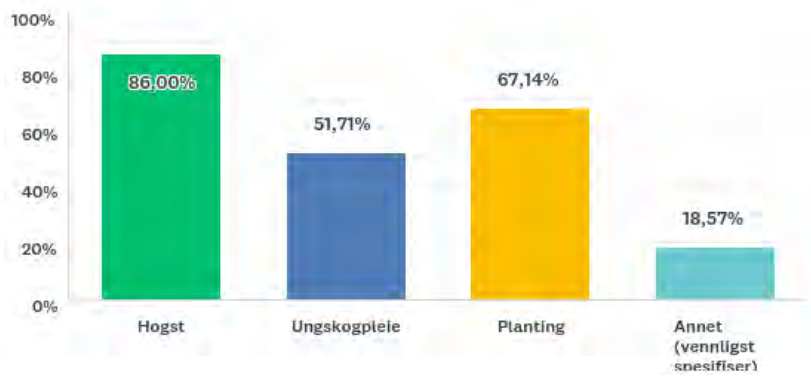

Figur 7. Hva som ble gjort med skogen din de siste tre årene?

Hele 86 % av respondentene har hogd, 67,2 % har plantet og 50 % har drevet ungskogpleie på eiendommene sine. Fra det åpne svaralternativet, indikerer respondentene at de også jobber med: *gjødsling; drenering; markberedning*; *tynning; sprøyting; rydding* – vindfallhogst, vedhogst; *veiarbeid*- vedlikehold, oppgradering, grøfting, utbygging.

3.3 Skogsrelatert kunnskap og deltakelse på fagtilbud

Vi har forsøkt å finne ut om våre respondenter synes de har tilstrekkelig kunnskap om skogbruk, om de har tidligere deltatt på fagtilbud og hva slags erfaringer og opplevelser de har med slike tiltak. Datamaterialet som presenteres i denne delen av rapporten viser et kompetansebehov i skogsrelaterte spørsmål blant kvinnelige skogseiere, og en tydelig interesse for kurstilbud.

Respondentene ble spurt om de har skogbruksutdanning, og Figur 8 viser svarfordelingen. Flertallet, 78,3 %, svarte negativt på dette spørsmålet. Kun en liten andel av respondentene indikerte fullført skogbruksutdanning på videregående nivå eller høyskole/universitetsnivå.

Figur 8. Fullført skogbruksutdanning blant respondentene

Det ble undersøkt hva deltakerne synes om sine nåværende kunnskaper om skogbruk. For å besvare spørsmålet «Føler du at du har tilstrekkelig kunnskap om skogbruk?» ble respondentene tilbudt å bruke en skala fra 1 til 5, der 1 er «lite kunnskap» og 5 er «mye kunnskap».

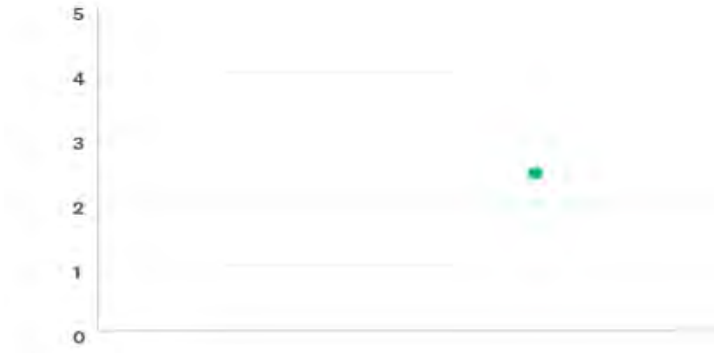

Figur 9. Føler du at du har tilstrekkelig kunnskap om skogbruk?

Resultatene viser at gjennomsnittstallet for besvarelsen av dette spørsmålet ligger på 2.43 som tilsvarer en påstand om at deltakere føler de har «verken mye eller lite» kunnskap om skogbruk.

Det var 22 respondenter som svarte at de føler de har «mye kunnskap» om skogbruk, mens 101 respondenter indikerte at de føler de har «lite kunnskap» om skogbruk.

Deltakerne i undersøkelsen ble også spurt om hvor godt de kjenner til sitt ansvar som skogeiere. Respondentene kunne bruke en skala fra 1-5, der 1 representerte «ikke kjent» og 5 «godt kjent».

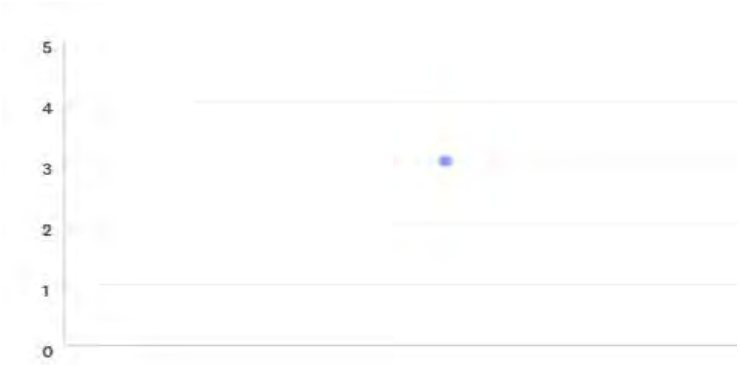

Figur 10. Hvor godt kjenner du til ditt ansvar som skogeier?

Datamaterialet viser at gjennomsnittstallet for besvarelsen av dette spørsmålet ligger på 3, som tilsvarer en påstand om at deltakerne i undersøkelsen kjenner til sitt ansvar på et nivå som er «litt høyere enn gjennomsnittet». Det var 82 personer som indikerte at de er «godt kjent» med sitt ansvar som skogeiere, mens 63 personer svarte at de er «ikke kjent» med sitt ansvar som skogeiere. Resultatene som er presentert i Figur 9 og Figur 10 viser en usikkerhet blant kvinnelige skogeiere om sine skogsrelaterte kunnskaper og tyder på et eksisterende behov for å utvide kunnskap i skogsrelaterte tema.

Figur 11 viser svarfordelingen for tidligere kursdeltakelse blant respondentene i undersøkelsen. Der fremgår det at 49 % av respondentene har tidligere deltatt på skogbrukskurs, mens 51 % ikke har deltatt.

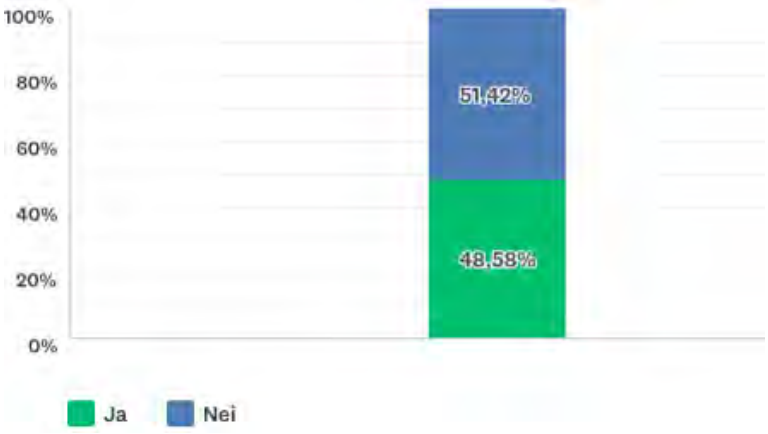

Figur 11. Tidligere kursdeltakelse

For den videre analysen, velger vi å sammenligne kursdeltakelse med hvor lenge respondentene har eid skog. Figur 12 viser at kursdeltakelsen øker i takt med hvor lenge de har eid skog. Deltakere som har vært skogeiere i «0-5 år» har indikert lavest kursdeltakelse, mens gruppen av kvinnelige skogeiere som har hatt skogeiendom i «mer enn 20 år» viser høyest kursdeltakelse.

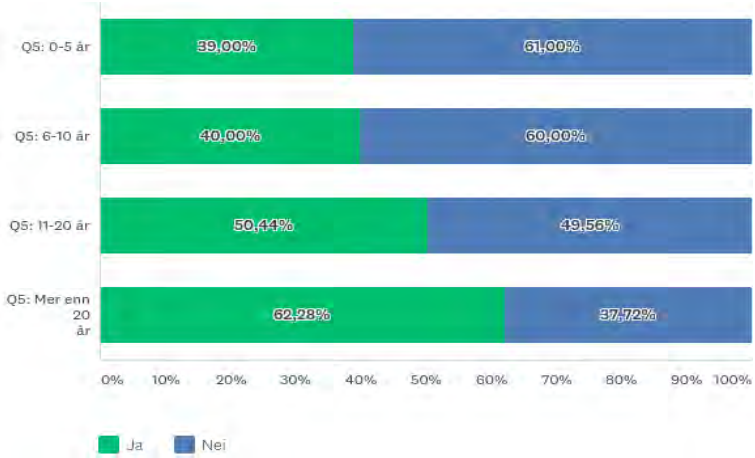

Figur 12. Sammenheng mellom «Hvor lenge har du vært skogeier» og «Har du tidligere deltatt på skogbrukskurs?».

Det er interessant å bemerke at undersøkelsen også viser en sammenheng mellom kursdeltakelse og skogsaktivitet. Respondentene med tidligere kursdeltakelse driver med mer skogsaktivitet enn de som ikke har deltatt på fagtilbud.

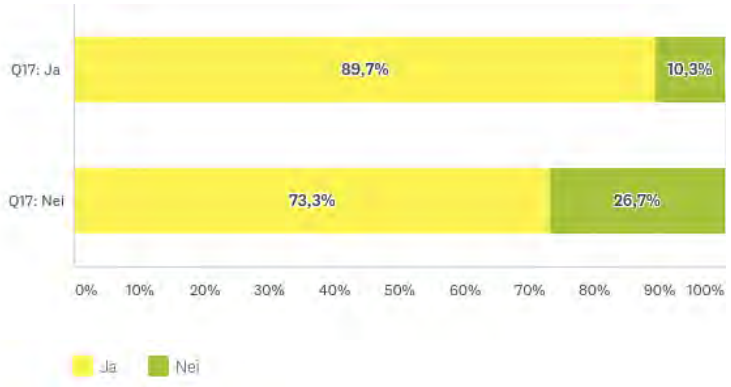

Figur 13. Sammenheng mellom «*Har du vært på kurs før*» og «*Har du gjort noe med skogen din de siste tre årene*?»

Respondentene som indikerte tidligere kursdeltakelse ble spurt om hvor fornøyd de var med tiltaket. Spørsmålet «Var kurset du deltok i nyttig for deg? Hvordan?» ble besvart av 187 kvinnelige skogeiere.

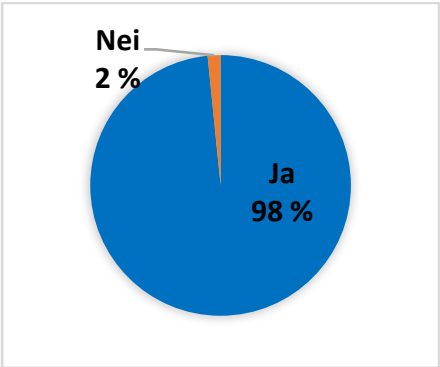

Figur 14. Var kurset du deltok i nyttig for deg? Hvordan?

Respondentene som indikerte tidligere deltakelse på skogbrukskurs (98 % av alle deltakere) svarte at de fant kurset nyttig, mens 1,6 % (som tilsvarer 3 personer) sa at deltakelse på fagtilbudet var lite nyttig for dem. Siden dette var et «åpent svar»-spørsmål, hadde deltakerne mulighet til å beskrive hvordan kurset var nyttig for dem. Svarene kunne deles opp i tre forskjellige tematiske grupper: «den generelle kursopplevelsen», «kunnskap og faglig påfyll» og «nettverksbygging» (se Figur 15.)

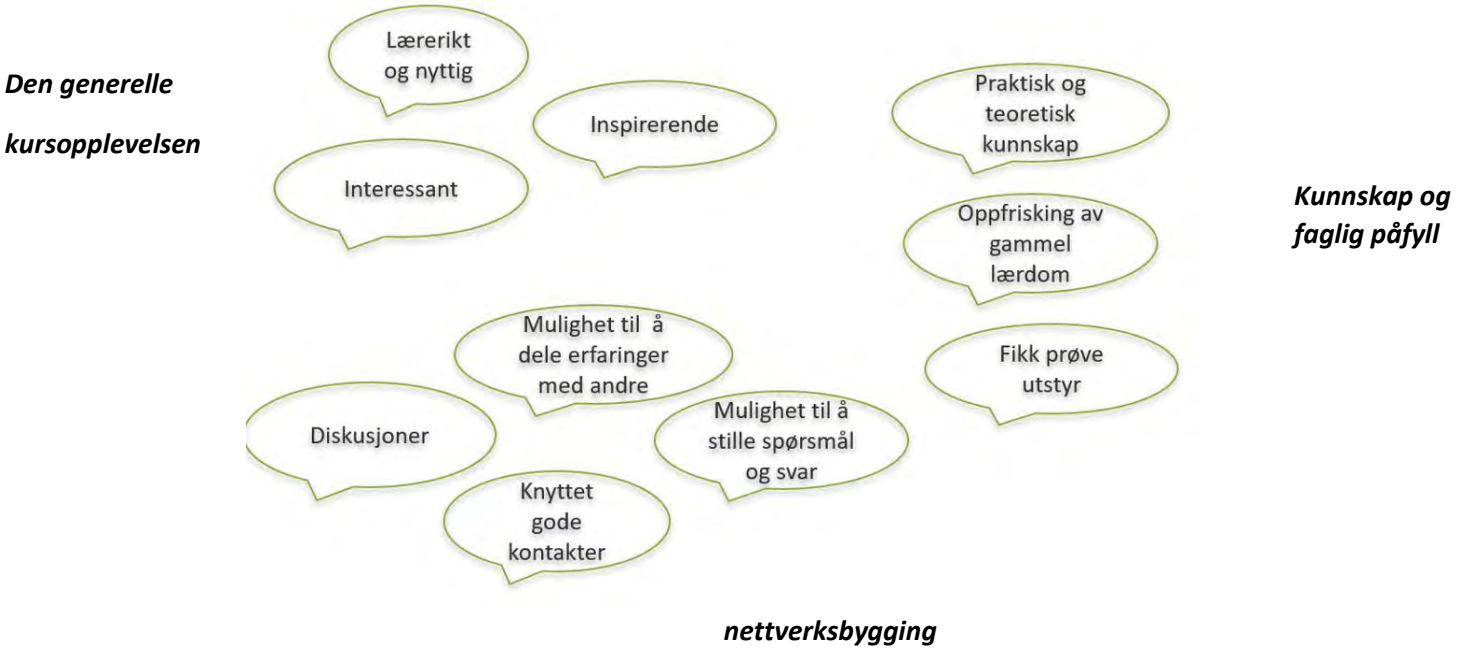

Figur 15. Hvordan var kurset nyttig for dey.

Som tidligere presentert (se Figur 11), har halvparten (51,4 %) av alle respondentene ikke deltatt på skogbrukskurs før. Disse ble bedt om å forklare hvorfor de valgte å ikke delta. Totalt var det 185 respondenter som besvarte spørsmålet, og datamaterialet ble delt i følgende tematiske grupper:

- Mangel på tid
  - «Ikke hatt tid»
  - «Ikke prioritert tidsmessig»
  - «Har ikke passet med små barn, familie og jobb»
  - «Døgnet har bare 24 timer.....»

- Manglende markedsføring av kurs
  - «Har ikke fått tilbud om kurs»
  - «Har ikke vært tilbud i nærheten»
  - Manglende kjennskap til kurs

- Delegering av ansvar
  - «Venter på at barna skal overta»
  - «Det er min ektefelle som driver med skogbruk»
  - «Har en entreprenør som tar ansvar»

- Manglende motivasjon og behov
  - «Har ikke behovet»
  - «Trenger ikke»
  - "Ikke hatt interesse»
  - «Har nesten ikke skog. Det er så lite»
  - «Har tatt utdanning innen jord- og skogbruk, kan det meste»

- Annet
  - «Ny skogeier»
  - «Føler meg utenfor i de anledningene»
  - «Høy terskel, mannsdominert»

Tidsklemma og familiesituasjon trekkes som den viktigste årsaken blant kvinnelige skogeiere for å ikke ha deltatt på skogbrukskurs. I tillegg går et forholdsvis stort antall kommentarer ut på at deltakere er ikke blitt gjort kjent med kurstilbudet.
Figur 16 viser at nær 77% av alle respondentene som besvarte undersøkelsen (både de som hadde vært på kurs tidligere og de uten kurserfaring) ønsker å delta på skogbruksskurs (igjen).

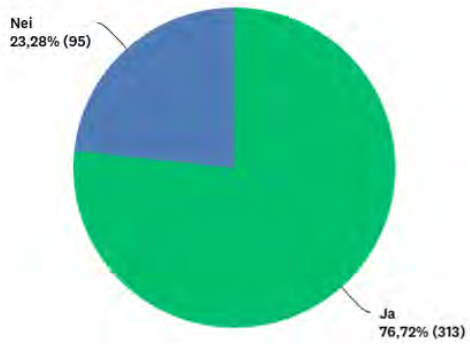

Figur 16. Kunne du tenke deg å delta på skogbrukskurs (igjen)?

Svarene fra spørsmålet «Kunne du tenke deg å delta på skogbrukskurs (igjen)?» ble sammenlignet med svarene fra spørsmålet «Har du vært på skogbrukskurs før?» for å undersøke for en mulig sammenheng.

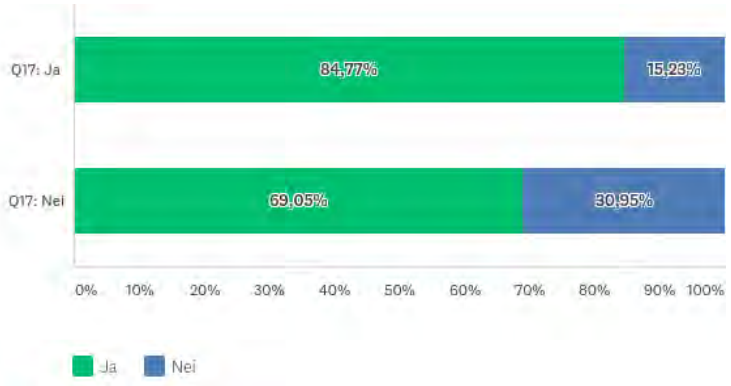

Figur 17. Sammenheng mellom ««Har du vært på skogbrukskurs før?» og «Kunne du tenke deg å delta på skogbrukskurs (igjen)?»

Resultatene viser at respondentene som har vært på kurs viser mer interesse for fremtidig kursdeltakelse enn de som ikke tidligere har deltatt på fagtilbud. Totalt 85 % av respondentene med tidligere kurserfaring ønsker å delta på flere kurs igjen, mens det blant respondentene uten tidligere kurserfaring er en noe lavere prosentandel (69 %) som ønsker å delta på skogbrukskurs.

Gjennom undersøkelsen ønsket vi også å kartlegge respondentenes kompetansebehov ved å undersøke hvilke typer kurs de er interessert i. Svarene viser at «skogskjøtsel» var det mest populære valget blant respondentene, etterfulgt av «grunnleggende om skogbruk», «skogbruksplan», «lovverk knyttet til eiendomsansvar», «økonomi og skogfond», samt «motorsagkurs».

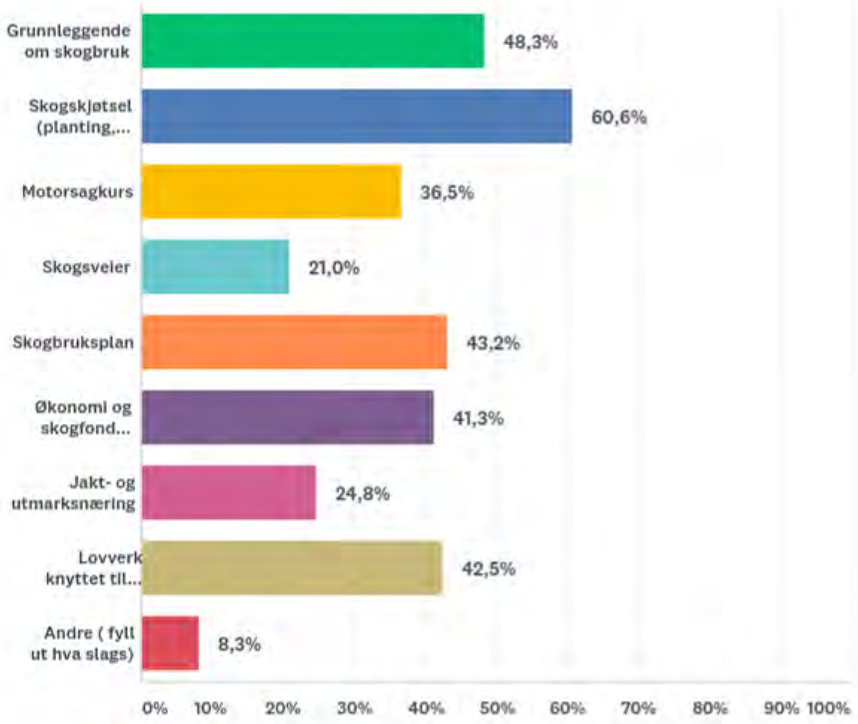

Figur 18. Hva slags kurs kunne ha vært mest nyttig for deg?

I besvarelsen kunne respondentene også foreslå andre type kurs. Blant forslagene kan vi trekke fram følgende: «sikkerhetskurs for damer», «juletre og pyntegrønt», «tømmerkjøring med hest», «alternative inntektskilder», «overdragelse / hvordan planlegge for neste generasjon», «innovasjon i skogbruket». I tillegg, nevner noen deltakere at de ønsker «repetisjonskurs» og nettbaserte kurs.

Respondentene som hadde deltatt på kurs tidligere ble spurt om hvilke kanaler de bruker for å få informasjon om tilgjengelige kurs. Undersøkelsen viser at skogeierorganisasjoner er den viktigste informasjonskilden.

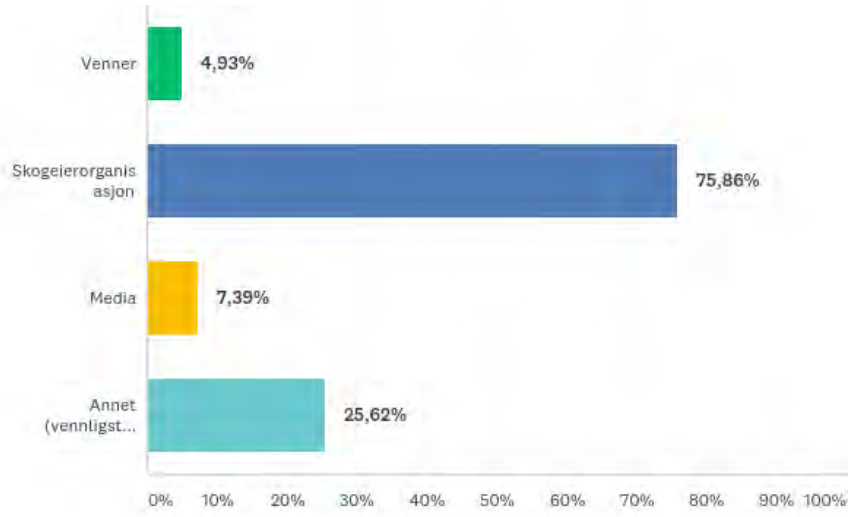

Figur 19. Hvordan fant du om kurset du deltok i?

Nær 25% av deltakerne nevner andre informasjonskanaler for å finne ut om kurstilgjengelighet: «skole», «kommune», «landbrukskontor», «familie», «ble invitert/informert», «oppsøkte informasjon selv».

3.4 Nettverk og tilhørighet til skogeierorganisasjon

Vi har også undersøkt om respondentene velger å være en del av skogandelslag eller skogorganisasjoner, hvem tar de kontakt med dersom det er behov for råd og veiledning i skogsrelaterte spørsmål, samt viktigheten med å være en del av et nettverk for våre deltakere.

I Figur 20 ser vi svarfordelingen for spørsmålet «Er du tilknyttet et skogandelslag eller skogorganisasjon?». Flertallet av respondentene (77 %) svarer positivt og indikerer tilhørighet til en skogorganisasjon. Tilhørighet til de ulike organisasjonene respondentene tilhører er presentert i Figur 21.

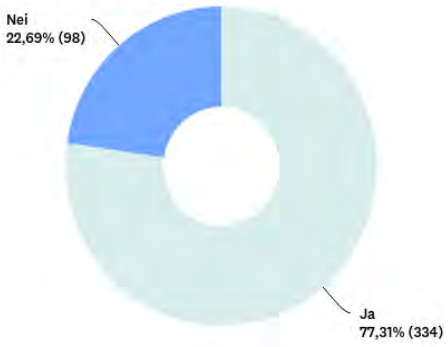

Figur 20. Tilhørighet til et skogandelslag / skogorganisasjon

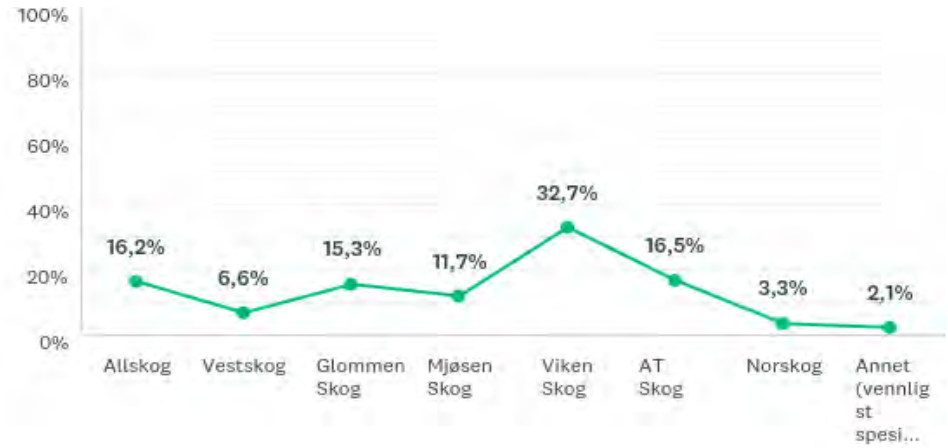

Figur 21. «Hvilke skogandelslag / organisasjoner er du tilknyttet?»

Deltakerne ble videre spurt om hvem de kontakter dersom de har behov for råd knyttet til skogbruksaktivitet. Spørsmålet hadde følgende svaralternativer: «ektefelle», «kommunen», «familie/venner», «skogeierorganisasjon», «skogsentreprenører», «frivillige organisasjoner», «har ingen å spørre», og «andre».

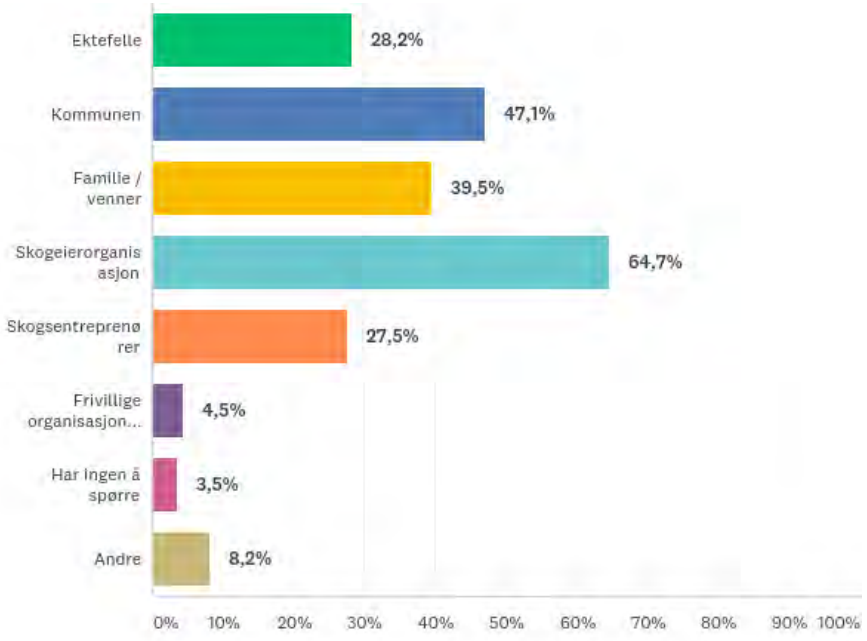

Figur 22. Hvem tar du kontakt med dersom du har behov for råd knyttet til skogbruksaktivitet (hogst, planting, veibygging og lignende)?

Materialet viser at hele 65 % av respondentene kontakter skogeierorganisasjoner for å få veiledning i skogsrelaterte spørsmål; 47,1 % søker råd hos kommunen, mens 39,5 % snakker med familie og venner. Noen (8,2 %) oppga alternative kilder for råd og veiledning, blant annet «naboer», «skogbruksleder», «andre skogeiere i nærheten», og «internett».

Respondentene ble også spurt om hvor viktig det er for dem å ha et nettverk der man kan få råd og veiledning. For å besvare spørsmålet, kunne respondentene bruke skala fra 1 til 5, der 1 er «ikke viktig» og 5 er «veldig viktig».

Figur 23. Hvor viktig er det for deg som skogeier å ha et nettverk der du kan få råd og veiledning?

Datamaterialet viser (se Figur 23) at gjennomsnittstallet for besvarelsen ligger på 3.9, som tilsvarer en påstand at deltakere synes at det er «viktig» å ha et nettverk der man kan få råd knyttet til skogbruksaktivitet. Det var 162 respondenter som indikerte at tilgang til nettverk var «veldig viktig», mens for 17 var nettverk «ikke viktig». Det høye gjennomsnittstallet viser et eksisterende behov og ønske blant kvinnelige skogeierne om å ha et nettverk der man kan få råd og veiledning i forbindelse med sin skogeiendom, stille spørsmål, og ha noen å diskutere med.

På spørsmål om kjennskap til organisasjonen Kvinner i Skogbruket viser datamaterialet, presentert i Figur 24, at flesteparten av deltakere (62 %) indikerer kjennskap til organisasjonen.

Figur 24. Har du hørt om organisasjonen Kvinner i Skogbruket?

De med kjennskap til Kvinner i Skogbruket ble stilt oppfølgingsspørsmål om hvordan de kjenner til organisasjonen. Resultatene viser (se Figur. 25) at de fleste respondenter (35,3 %) hørte om Kvinner i Skogbruket gjennom andre organisasjoner; 21,9 % av respondentene er medlemmer i organisasjonen, mens nær 16 % sier at det var gjennom en avisartikkel de fant ut om organisasjonen. Sosiale media som Facebook står for 11 % av svarresultatene.

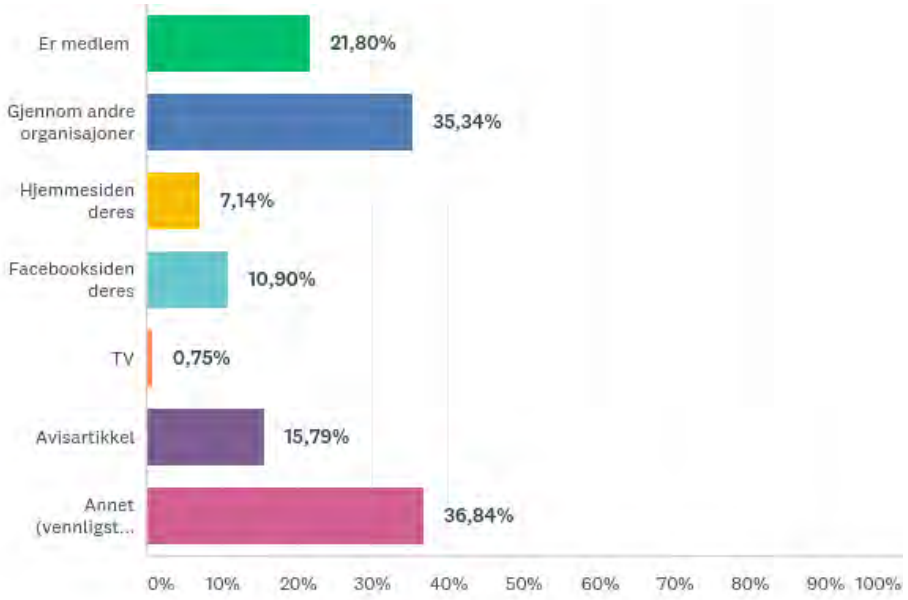

Figur 25. Hvor har du hørt om organisasjonen Kvinner i Skogbruket.

Nesten en tredjedel av respondentene oppga andre kanaler for hvordan de ble kjent med Kvinner i Skogbruket, disse er presentert i Figur 26.

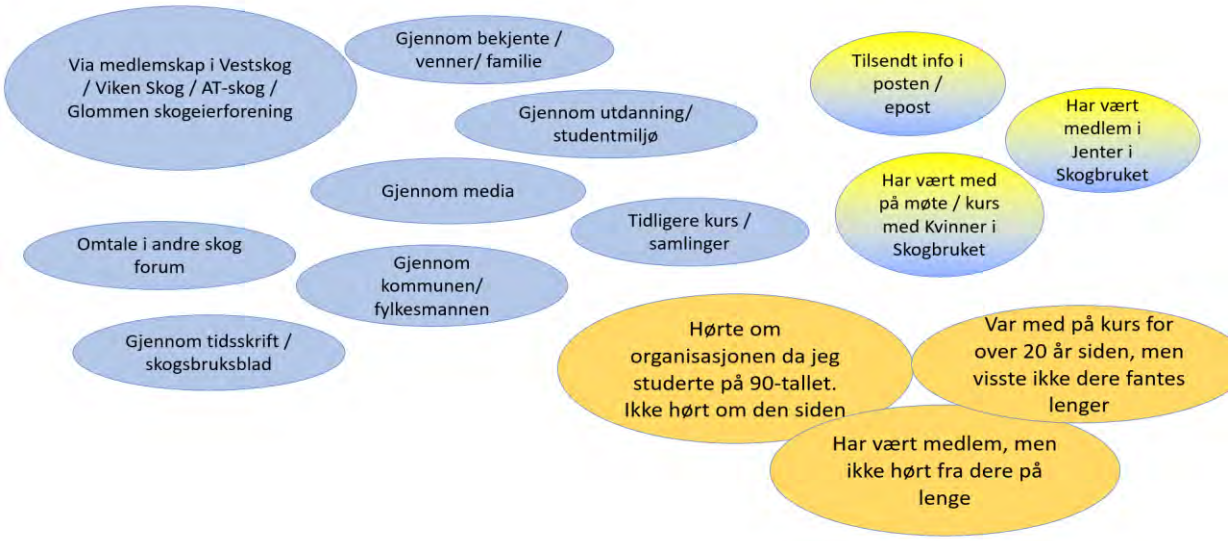

Figur 26. Hvor har du hørt om Kvinner i Skogbruket? «annet, vennligst spesifiser».

De innsamlede svarene delt inn i tre grupper. De blå-gule ellipsene representerer resultatet av Kvinner i Skogbruket sin egeninnsats for å spre informasjon om organisasjonen. I de blå ellipsene ser vi hvilke andre kanaler våre respondenter fant om Kvinner i Skogbruket gjennom. De gule gjenspeiler behovet for mer aktiv innsats for å spre informasjon om organisasjonen.

3.5. Egne kvinnekurs eller kurs for alle?

Avslutningsvis har vi gjennom undersøkelsen forsøkt å finne ut hvordan kan man engasjere flere kvinner til aktiv deltakelse i skogbruket. For å besvare spørsmålet «Hvordan får vi flere kvinner til å delta aktivt i skogbruket?» kunne respondentene velge i fra følgende svarvalgene: «egne kurs tilrettelagt for kvinner», «få flere kvinnelige ansatte i organisasjonene», «nettverk for skoginteresserte kvinner», og «annet».

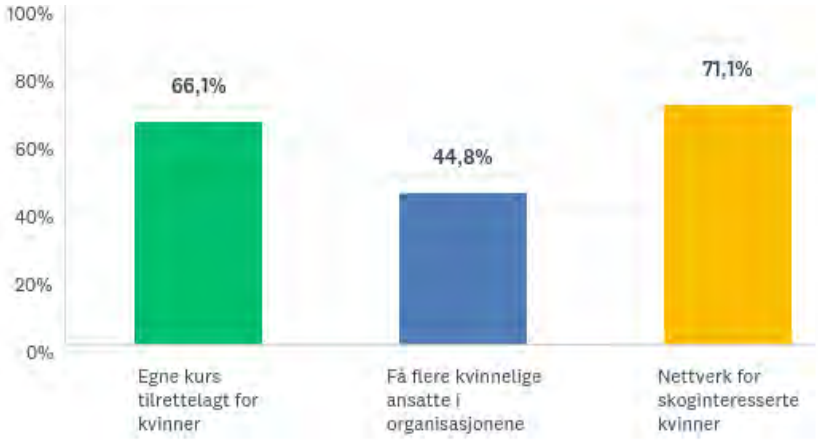

Figur 27. Skogbruket er kjent for å være en mannsdominert næring. Hvordan får vi flere kvinner til å delta aktivt i skogbruket?

Datamaterialet viser at 71 % av alle respondentene mener «nettverk for skoginteresserte kvinner» er nødvendig for aktiv deltakelse blant kvinnelige skogeiere. En høy prosentandel (66 %) mener også at «egne kurs tilrettelagt for kvinner» er viktig for kvinners deltakelse i skogbruket. Totalt 69 respondenter avga et selvstendig svar under «annet». Dette materialet ble analysert og delt inn i to tematiske grupper: «Kjønnskvotering? Nei, takk» og «Mer fokus på kvinner i skogbruket».

<u>Kjønnskvotering? Nei takk!!</u>

- «Kvinner må selv ta ansvar for skogen sin og tilegne seg kunnskap, ikke være passive»
- «Kurs sammen med andre uansett kjønn»
- «Ser ikke poeng i å lage særskilte kvinner. Vi lever i likestilling, da får det være i skogbruket også.»
- «Tror ikke det må være spesifikt kvinnerettet, men heller basert på kunnskap.»
- «Å påpeke at alle kurs er for begge kjønn. Egne kurs bare for kvinner er kjønnsdiskriminering.»
- «Mitt motto er at jeg er skogeier, ikke kvinne i skogbruket. Skal en være aktiv må en først og fremst ha interesse.»
- «Mannsdominans ikke opplevd som problem.»
- «Ikke umyndiggjør kvinner – bruk faglig språk i brosjyrer, unngå å fokusere så voldsomt på skilnader mellom kjønn.»

Mer fokus på kvinner i skogbruket!

- «Vi trenger teoretisk kunnskap.»
- «Lage kurs som er ikke typiske, med noe som fenger kvinner.»
- «Skogredskaper tilpasset for kvinner. For eksempel, ryddesaga mi er for stor og lang, det samme gjelder motorsaga.»
- «Få flere aktive interesserte kvinner inn i styrene i de ulike lokale lagene.»
- «Kvinner må være velkomne og ønsket i alle ledd i skogbruket.»
- «Kurs for kvinner og barn (noe sosialt sammen) med barnevakt.»
- «Egne kurs for de som kan lite og har full jobb utenom skogdrift.»
- «Mer fokus på kvinner i skogbruket i sosiale medier. Det vil øke rekruttering.»
- «Presentere kurs via samme kanal som spørreundersøkelsen, direkte til skogeier.»

Svarene gjenspeiler en eksisterende polarisering av tankene om og ønsker rundt kvinne-perspektiv i skogbruket blant respondentene. Mens den ene gruppen av kvinner som besvarte denne undersøkelsen ikke ønsker å bli «kjønnskvotert» eller «kjønnsdiskriminert», ønsker de andre kvinnelige skogeierne at det skal skapes mer fokus på kvinner i skogbruket. Det er interessant å bemerke at de fleste uttalelsene som tilhører den tematiske gruppen «Kjønnskvotering? Nei takk!!» er avgitt av kvinnelige skogeiere i aldersgruppen «51-60». Datamaterialet viser at de yngre kvinnelige skogeierne er mer positivt innstilt for rene kvinnekurs og ser viktigheten i kjønnsfordeling i fagtilbud.

4. Hovedfunn og forslag til videre arbeid

Hovedformålet med denne undersøkelsen var å kartlegge behovet for fremtidig kursvirksomhet blant kvinnelige skogeiere i skogbruk-relaterte tema i forskjellige landsdeler. Undersøkelsen viser at det er en etterspørsel etter mer kunnskap om skogbruk blant kvinnelige skogeiere, samt stort behov og ønske om å bygge nye nettverk der man kan få råd og veiledning.

Våre respondenter er kvinner i alle aldre og majoriteten av deltakerne (nær 80%) har høy utdannelse innenfor andre felt enn skogbruk. Datamaterialet viser at de ikke eier de største eiendommene, men det er en klar sammenheng mellom eiendommens størrelse og skogsaktivitet som blir utført på eiendommen. Nær halvparten av respondentene har deltatt på skogbrukskurs, men funnene viser at tidspress og familiesituasjon samt manglende markedsføring av kurs ser ut til å begrense deltakelse i fagtilbud. Nesten alle kvinnelige skogeierne med tidligere kurserfaring beskriver deltakelse i fagtilbud som verdifull og nyttig. Kursene anses også som en verdifull arena for å bygge nye nettverk. Undersøkelsen avdekker en sammenheng mellom tidligere kursdeltakelse og skogsaktivitet: respondentene som har deltatt på kurstilbud i skogrelaterte tema driver med mer skogsaktivitet enn de som ikke har deltatt på fagtilbud før. Funnene viser at sannsynlighet for kursdeltakelse øker med hvor lenge kvinnelige skogeiere har eid skog, og de fleste (85%) som har deltatt på kurs gjerne gjør det igjen. De yngre respondentgruppene indikerer et ønske for rene kvinnekurs og ser viktigheten i kjønnsfordeling i fagtilbud. I tillegg, viser datamaterialet til viktigheten av skogsorganisasjoner for kvinnelige skogeiere. Skogsorganisasjoner påpekes til å være den viktigste informasjonskilden om kursene som holdes, samt det viktigste arena for kvinnelige skogeiere for å søke råd og veiledning.

Ut fra funnene kan vi fastslå at undersøkelsen avdekker et potensial for utforming og gjennomføring av flere skogbrukskurs rettet mot kvinnelige skogeiere. Basert på datamaterialet kan vi foreslå følgende anbefalinger for videre arbeid til Kvinner i Skogbruket:

1. Bruk innsats og ressurser for å fremme organisasjonen Kvinner i Skogbruket.
    - Kontakt de kvinnelige skogeierne som i undersøkelsen viste interesse for å bli bedre kjent med organisasjonen.
    - Besøk de ulike fylkene (se Figur 2) med en temakveld / skogdag/ nettverkskveld/ kurs; besøk til landbruksskoler.
2. Utforming og tilpasning av nye kurs
    - Flere kurs og bedre markedsføring av kurs gjennom ulike kanaler (se Figur 19)
    - Flere kurstilbud i fylker med stort antall kvinnelige skogeiere (se Figur 2)
    - Kursene bør utformes med hensyn til aldersgruppe (se Figur 1)
    - Differensier mellom nybegynnerkurs og kurs for mer erfarne skogeiere.
    - Tilby egne kurs for gjenoppfrisking av kunnskap
    - Kursene bør gi rom for nettverksbygging og erfaringsutveksling i tillegg til teoretisk innhold
    - Kurstilbudet bør gjøres mer variert i form og tid for å kunne tilpasses kvinnelige skogeiere i ulike livssituasjoner. Eksempler kan være helge- eller nettbaserte kurs tilrettelagt for kvinner med fulltidsjobb ved siden av sine skogsrelaterte oppgaver.
    - Tilpass kursinnholdet til målgruppens interesser (Se Figur 18)

Appendiks

Undersøkelsen:

Kvinner i Skogbruket

1. Din alder

- 15-20 år
- 21-30 år
- 31-40 år
- 41-50 år
- 51-60 år
- 61+ år

2. Hvilken utdanning er den høyeste du har fullført?

- Grunnskole
- Videregående skole
- Fagbrev
- Høyskole / universitet, mindre enn 4 år
- Høyskole / universitet, 4 år eller mer

3. Har du skogbruksutdanning?

- Videregående skole
- Høyskole/universitet
- Nei

4. Hvor i Norge bor du?

5. Hvor lenge har du vært skogeier?

- 0-5 år
- 6-10 år
- 11-20 år
- Mer enn 20 år

6. Hvor stor er eiendommen din?

- 10 – 99 da
- 100 – 249 da
- 250 – 499 da
- 500 – 999 da
- 1000 – 1999 da
- 2000 – 4999 da
- 5000 – 9999 da
- 10000 - 19999 da
- 20000 - 999999 da

7. Har du gjort noe med skogen din de siste tre årene?

- ◯ Ja
- ◯ Nei

8. Hva som ble gjort med skogen din de siste tre årene?

- ☐ Hogst
- ☐ Ungskogpleie
- ☐ Planting
- ☐ Annet (vennligst spesifiser)

9. Har du hørt om organisasjonen **Kvinner i Skogbruket**?

- ◯ Ja
- ◯ Nei

10. Hvor har du hørt om oss? Flere valg er mulig

- [ ] Er medlem
- [ ] Facebooksiden deres
- [ ] Gjennom andre organisajoner
- [ ] TV
- [ ] Hjemmesiden deres
- [ ] Avisartikkel
- [ ] Annet (vennligst spesifiser)

11. Er du tilknyttet et skogandelslag eller skogorganisasjon?

- ◯ Ja
- ◯ Nei

12. Hvilke skogandelslag / organisasjoner er du tilknyttet? Flere valg er mulig

- [ ] Allskog
- [ ] Vestskog
- [ ] Glommen Skog
- [ ] Mjøsen Skog
- [ ] Viken Skog
- [ ] AT Skog
- [ ] Norskog
- [ ] Annet (vennligst spesifiser)

13. Føler du at du har tilstrekkelig kunnskap om skogbruk?

På en skala fra 1 til 5, der 1 er lite kunnskap og 5 er mye kunnskap

1 5

14. Hvor godt kjenner du til ditt ansvar som skogeier? (Oppfølging av foryngelsesplikt, hensyn til naturmangfold og friluftsliv ved hogst o.l.)

På en skala fra 1-5, der 1 er ikke kjent og 5 er godt kjent.

1 5

15. Hvor viktig er det for deg som skogeier å ha et nettverk der du kan få råd og veiledning?

På en skala fra 1-5, der 1 er ikke viktig og 5 er veldig viktig.

1 5

16. Hvem tar du kontakt med dersom du har behov for råd knyttet til skogbruksaktivitet (hogst, planting, veibygging og lignende)? Flere valg er mulig

- [ ] Ektefelle
- [ ] Kommunen
- [ ] Familie / venner
- [ ] Skogeierorganisasjon
- [ ] Skogsentreprenører
- [ ] Frivillige organisasjoner (Skogselskapet, Kvinner i Skogbruket og tilsvarende)
- [ ] Har ingen å spørre
- [ ] Andre

17. Har du tidligere deltatt på skogbrukskurs?

- ◯ Ja
- ◯ Nei

18. Var kurset nyttig for deg?

Ja, hvordan?

Nei, hvorfor ikke?

* 19. Hvordan fant du ut om kurset?

- [ ] Venner
- [ ] Skogeierorganisasjon
- [ ] Media
- [ ] Annet (vennligst spesifiser)

20. Kunne du tenke deg å delta på skogbrukskurs (igjen)?

- ◯ Ja
- ◯ Nei

21. Hva slags kurs kunne har vært mest nyttig for deg? Flere valg er mulig

- [ ] Grunnleggende om skogbruk
- [ ] Skogskjøtsel (planting, ungskogpleie, og lignende)
- [ ] Motorsagkurs
- [ ] Skogsveier
- [ ] Skogbruksplan
- [ ] Økonomi og skogfond (Skogfond er penger som settes av i et fond etter hogst. Disse kan brukes til gitte tiltak i skogen, men gir også gunstige skattefordeler)
- [ ] Jakt- og utmarksnæring
- [ ] Lovverk knyttet til eiendomsansvar
- [ ] Andre (fyll ut hva slags)

22. Skogbruket er kjent for å være en mannsdominert næring. Hvordan får vi flere kvinner til å delta aktivt i skogbruket? Flere valg er mulig

- [ ] Egne kurs tilrettelagt for kvinner
- [ ] Få flere kvinnelige ansatte i organisasjonene
- [ ] Nettverk for skoginteresserte kvinner

Andre tips

23. Hvis du ønsker å vite mer om Kvinner i Skogbruket, fyll ut din kontaktinformasjon, så kontakter vi deg.

Navn

E-postadresse

Telefonnummer

24. Vi trekker ut en vinner av en iPad blant de som svarer. Vennligst oppgi ditt navn og telefonnummer hvis du ønsker å delta i trekningen.

Navn

Telefonnummer

Kvinner i Skogbruket

Takk for din deltakelse i spørreundersøkelsen!

Vi blir veldig takknemlig hvis du kan sende linken til denne spørreundersøkelsen til andre kvinnelige skogeiere du kjenner!

Invitasjon til å delta i en spørreundersøkelse

Organisasjonen *Kvinner i Skogbruket* ønsker å invitere deg til å delta i en spørreundersøkelse. Formålet med undersøkelsen er å kartlegge behovet for kursvirksomhet og å øke aktiviteten blant kvinnelige skogeiere.

Undersøkelsen besvares elektronisk og vil ta ca. 10 minutter.

Undersøkelsen finner du ved å følge lenken: https://no.surveymonkey.com/r/LQKCB5X

Alle svarene er anonyme og vil ikke kunne spores tilbake til den respektive deltakeren. Vi trekker ut en vinner av en iPad blant de som svarer. Trekningen blir gjennomført fredag 25. mai 2018.

Dersom du har spørsmål angående undersøkelsen eller ønsker mer informasjon, ta gjerne kontakt med Kirsten Engeset på e-post eller tlf.

Vi takker deg for ditt bidrag!

Vennlig hilsen,

Kvinner i Skogbruket
Kirsten Engeset
daglig leder

Fylkeshuset
Postboks 788 Stoa
4809 Arendal
Tlf: +47 92 83 14 87
E-post: **post@kvinneriskogbruket.no**

www.kvinneriskogbruket.no

Kvinner i Skogbruket er en frittstående, uavhengig organisasjon som har til formål å motivere og stimulere kvinner i alle aldre til deltakelse og engasjement på alle plan innenfor skogbruket, og vektlegge samhold og samarbeid. Organisasjonen er landsomfattende. Den ble stiftet i 1986 og baserer sin virksomhet på ideelt arbeid. Både myndighetene og organisasjoner i og utenfor skogbruket støtter arbeidet til Kvinner i Skogbruket.

KVINNER I SKOGBRUKET

Invitasjon til å delta i en spørreundersøkelse

Organisasjonen *Kvinner i Skogbruket* ønsker å invitere deg til å delta i en spørreundersøkelse. Formålet med undersøkelsen er å kartlegge behovet for kursvirksomhet og å øke aktiviteten blant kvinnelige skogeiere.
Undersøkelsen besvares elektronisk og vil ta ca. 10 minutter.

Undersøkelsen finner du ved å følge lenken:
https://no.surveymonkey.com/r/LQKCB5X

Du kan også skanne QR-koden med din smarttelefon eller et nettbrett for å komme til undersøkelsen:

Alle svarene er anonyme og vil ikke kunne spores tilbake til den respektive deltakeren. Vi trekker ut en vinner av en iPad blant de som svarer. Trekningen blir gjennomført fredag 25. mai 2018.

Dersom du har spørsmål angående undersøkelsen eller ønsker mer informasjon, ta gjerne kontakt med Kirsten Engeset på e-post post@kvinneriskogbruket.no eller tlf. 928 31 487.

Vi takker deg for ditt bidrag!

Vennlig hilsen,
Kvinner i Skogbruket
Kirsten Engeset

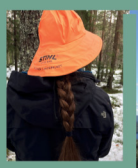

I ♥ SKOG